

Забере він часу. Потрібно до нього голови і води — але зробити можна. А як зробити ся раз, то безробітне буде прогнаним з краю на віки.

Можна знайти способи, як поможти безробітним, як залгодити і зменшити їх татариї теричне — і се повинно бути зробленим. Але нашою першою ціллю є зробити кінець самому безробіттю; завести такий суспільний лад, в якому безробітне було б неможливим.

А програма є така:

1. Хай нація забере всі землі і ліси і оберне зноски на роботу для безробітних. Чистий дохід залізниць за минулий рік виносив близько 698 мільйонів доларів — значить, тільки гроша залізниця здерла з жителів краю і вложила в кишені малого роду вистателів.

Тепер гляньмо: як би сі гроші були в національній скарбниці, а не в кишенях залізничних дуків, і нація бажала подати помічну руку безробітним — то вона сей час могла би застатити до праці мільон 346 тисяч людей і дати їм пересічну платню американського робітника т. е. 518 доларів річно. Розуміється, се за мала платня, однак така ліпше, чим гинути з голоду задля браку роботи.

По році праці тих людей вийшло б всі гроші, як і правительством їм заплатило, та ще й яких 500 мільйонів надсе. Во річ є доказана, що напівка робітників продукують у двох білше від того, що йому платять за роботу. Так після нашої програми самі залізничні зиски дали б працю мільйонів людей першого року, а двом мільйонам слідуючого. Та ще й в інший спосіб дали б ся ужити ті зиски — приміром на скорочення робочого дня, на підвищення платні, пенсії, забезпечення і т. п.

2. Другим важним кроком у нашій програмі є, щоб нація забрала сталевий трост. Зиски сего тросту виносять понад 454 мільйонів доларів річно. Як би нарід послав сей трост, то він міг би обернути сю надлишки на давання зайняти безробітним. Се тримало би праці робіт яких 877 тисяч людей цілий рік, а при кінці року їх праця не тільки вернула би сі гроші, але ще було б кілька соток мільйонів надлишки. В сей спосіб можна було б дати роботу ще більшому числу людей на слідуючий рік, або поліпшити жите там самим робітникам.

Так отже понад два мільйони безробітних мали би роботу, наколи б націоналізовано лиш ті дві індустрії.

3. А далше припустім, що нарід забрав би нафтовий трост. Зиски сего спільки виносять 193 мільйонів річно. Са сума оплатила би знов працю 273-ох тисяч робітників через один рік.

4. Далше припустім, що міста в цілій державі перебрали би на себе всі лінійні трамваї. Зиски трамвайних компаній в цілій країні сягають 187 мільйонів доларів. Тами грішми можна

оплатити працю інших 360 тисячок безробітних.

Отже як би збрало на владність наріда тільки сі чотири великі трости, то було б за що наняти три мільйони безробітних. А знаходиться в 31. Державах близько тисяч розматих тростів. Знаходиться ся яких 500 тростів, що обемом звертають на себе загальну увагу.

А як соціалізація чотирьох тростів вратувала би три мільйони безробітних, то соціалізація всіх тростів вратувала би всіх безробітних і проблема безробіття була б розв'язаною.

Не забудьмо також, що тепер працює у заріткових занятях два мільйони дітей низше 16-го року. Іх треба, після домагання соціалістів, забрати з роботи і послати до школи, а іх місце дати дорослим. І ось знов є робота для двох мільйонів безробітних.

А як би так заведено загальний восьми-годинний день робочий, або й коротший, то знов настав би попит за робітниками і така зміна була б доброю долею для безробітних.

Жінки, що тепер працюють поза домовим огнищем, повинні по справедливості сидіти дома, займатися обов'язками родинними і материнськими. — а іх місце заповнило б ся безробітними мужчинами.

Вамимо, що дорога пресата і ясна. Нам остається лише одно зробити — побороити капіталізм і капіталістичну систему. А по кожній осягненій побіді, по кожнім улпшенню і кроці зділаним у тій борбі, розміри безробіття меншати муть. А коли раз здійснимо сю програму постійності і невиснажливості аусиллями, допровадивши почате діло до його логічного кінця, тоді й розв'язали ми се велике питання в життю робочого народу.

З „N. Y. Call" переклав Д. Б.

Вони пімстились. Про хлопські розрухи в Галичині.

Довідуємось з російських часописів, що хлопці в східній Галичині порозбивали майже усі дідичівські двори, поліційні та громадські уряди.

Кореспондент з плачем оповідає про те як немало сердно нарід зруйнував панські кубла. Панські домостояті без вікон пусткою. Меблі потрошені, порокоти підтерті, книжки розкидані. Дідичі десь пощезали.

Нарід каже, що „російський цар дозволив розгромити панів, а панські землі подарував людям”.

Се звичайне оправданне хлопських розрухів, яке видає сам собі нарід.

Вики гнобили, пани — діти селян, але нарід в глибині свого серця вічно носив мрію, що прийде час і панські землі стануть людськими. Упадок панщинного устрою кінчав ся ре-

волюцією і відібранем землі від панів на власність хлопів. Так сталося у Франції. Де панщина була скасована, а земля ліпилася за панами, там феодалізм щез тільки наполовину і мара, хлопецької революції не минула. (Росія, Галичина). Революція, якої сподіємось тепер в Росії, має в своїй основі і земельне питання.

Коли австрійський уряд забрав ся в Галичину, а Росія не могла, а може і не хотіла зробити ладу, нарід почув себе вільним і перше, що зробив, порозбивав дідичів. Звичайно сему дали приклад самі московські жовніри, грабуючи усе що трафилось під руки.

Тепер стає питання, чи зможуть наші хлопці затримати за собою здобуті від панів землі.

Надія мала. Коли Галичина лишиться під Росією, то парат, котрий так тепер любить ся з польськими дідичами, напевно верне землі панам, лютю покоривши нарід за „бунт”.

Коли Галичина лишиться під Австрією, то є більше надії, що панські хоч почасті перейдуть на власність хлопів.

Майже уся галицька аристократія стала по стороні царату, виставивши враз з московськими-русинами московське військо до Галичини. За се чекає велика кара вивалення і смерті.

Та коли ті 100.000 Січових Стрільців, вернувшись з війни, вже не схочуть їти спатко до пана під жолобі! НЕВДОВЗІ ЧАС ПОКАЖЕ, ХТО БУДЕ ВЛАСНИКОМ ГАЛИЦЬКОГО ПОЛІА.

Як нам писати — „бог” чи „Бог”?

Читаючи соціалістичну літературу, книжки і часописи, не одному з нас впадає в очи брак єдності в писанню слова „Бог”.

Вільність соціалістів, будучи безвірниками, оказують свою безбожність і своє легковажнє біблійної віри тим, що пишуть „бог” малою буквою. Інші знов, в разі деякими радикалами і поступовцями вірять ще в „даря небесного” (звичайно протестантським робом) і вони, з почуття пошани і боязни, пишуть „Бог” великою буквою.

Після правописних „правил, котрі є ті самі для побожних і безбожних, то всі імена осіб пишуть ся великою буквою. Тому, як ми під словом „Бог” розуміємо, чи хто інший розуміє, голубну особу християнської віри, то і треба писати імя сего особи великою буквою — дарма, чи ми віримо в її істину, чи ні. Сьогодні ніхто не вірить в Зевеса, Одіна, Перуна, Ладо та інших поганських богів, однак малою буквою тих імен не пишемо. А пречинь Зевес був колись для Греків тим самим, чим тепер є Бог для християн, або Егова для Жидів, або Аллах

для магомедан і ми пишучи „Зевес, Егова, Аллах” великою буквою не повинні робити винятки для головного божества християнської віри.

У своїм первісним розумінню слово „бог” означає одну з істот невидимого і уявленого світа і вказує лиш на породу, до якої ся істота належить, подібно як слово „людина” означає одну з істот, що творять рід людський. В таким розумінню слово „бог” пишеть ся малою буквою, так як „чоловік, ангел, чорт” і т. д. В увазі багатьох „богів” уживається тільки в тім загальному значінню. Також треба писати „бог Отець, бог Син, бог Дух святий”, подібно як пишемо „Кум Іван Кум Степан” се імена Кумів, а се імена богів.

Соціалістична преса, воюючи з попами, мусить часто — густо зачинити і за Бога, віра в котрого є головною підставою всіх попівських аргументів проти соціалізму, — та писанем слова „Бог” малою буквою не богато світла киємо на правди соціалістичні. Та і з наших противників ще ніхто не поборовався соціалізму в сей спосіб, що писав би „Маркс” малою буквою.

Мож бути добрим соціалістом так само без „бога” як і без червоної краватки. Даміан Бориско.

Чи ми навчилися?

Історія майже усіх соціалістичних партій вчить, що в початках усі вони переживали роздори. Се діялось з тієї причини, що молоді члени не вмели захистити партії від всьляких амбітників, котрі ради свого власного „я” готові були нищити цілу організацію.

Але навчені гіркими наслідками роздорів, члени потім раз-два давали собі раду з кожним пройдисьвітом, котрий розпочинав який заколот.

Найдужче від роздорів і провокаторів потерпіла наша У. С. Д. П.

Кремар розбив був на три роки український соціалістичний рух на Заході, Стефанішин з Головацьким знищили усі українські фармерські відділи в Манітобі і Саскачевані числом около 26!!!

Тепер прийшла черга на роздори на Сході. Стефаніцький закладає не спитавши партії „партійний орган” — „Свідому Силу”. (Свідому кираню зам. складача) розписує тайні листи по відділах, готує розкол сходу від заходу!

Екзекутивний Комітет сам думає заснувати одну газету на Заході спеціально для гірників, а другу на Сході для східного фабричного дістрікту, але се відложив на час, коли „Р. Н.” буде забезпечений і звичайно тоді, коли мине се страшенне безробітє.

Роздор распочатий т. Стефаніцьким є тепер екзаміном для партії. Чи має вона ще раз впасти, і маємо показати що ми ще нічому не навчи-

лись? чи одним могучим криком віддали спинять за розумілого демагога?

Голоси в справі „Свідомої Сили”

В минулїм числі „Р. Н.” ми помістили лист від видавничої спілки „Свідомої Сили” в Торонто, в котрім повідомлялось Е. К. про заложення нової часописи, котра могла б бути ніби партійний орган, хоч є приватне підприємство.

Знаючи, поза кулісний бік усієї тої кирані, Е. К. дав на се лише нічого нерішучою відповідь, лишаючи самій партії осудити поступованє т. Стефаніцького.

Не встигло ще мунувше число „Р. Н.” дістатись на Схід, як до рук Е. К. дійшли понизше надруковані листи, в котрих східні товариші вьяснюють дійсні пляни видавців „Свідомої Сили”.

Перший лист від нашого відділу з Оттави є офіційний зворот до У. С. Д. П. з покликом забити в зорудку розпочинаючий т. Стефаніцьким роздор.

Другий лист від т. Міруса з Торонто до нашого вініпегського відділу з подібним же покликом. Ст обидва листи тепер вже в руках Екзекутиви.

Усі відділи нашої партії мають перечитати їх на своїх бізнесових мітінгах і висловити свою опінію в справі поступованя т. Стефаніцького.

Ось ті листи.

Ottawa, Ont.

18. лютого. 1915 р.

До відома відділам У. С. Д. в Канаді! У нас на днях появил ся лист в Торонто від тов. Стефаніцького, в котрім то листі агадується про видавництво нової часописи під назвою „Свідомої Сили”. Що до видавництва сего газети в теперішнім часі, наш відділ задивляється на сю роботу цілком противно: пожеже наш орган „Р. Н.” під сей час заведе животиє. Нашим св'ятим обов'язком сплатити довг „Р. Н.” і уже раз покласти его на сильні підвалини, а відтак братись до видавництва другої газети. Не але було би, щоб кілька канайцят робітничих часописів виходило, тим самим скорше ширилась свідомість робітників, але як нам відомо всім, що в теперішній тяжкий час заведе один на виходить. Далше також агадується в листі, що Екзекутива буде мати контроль над сего газетою, але наш відділ нічого о сім не знає. З даєть ся в товариша Стефаніцького вельо можливе. Ми є того переконані, що сиб тов. Стефаніцький був ред. „Роб. Нар.” до сего часу і побирав \$60 місячно то певне є те, що дуже остро був би виступив проти видавця другої газети. Але одно біда що слово „я” і жажда доларів не дає чоло-

вікови спокою. По конвенції тов. Стефаніцький бив на якусь голову в партії, а тепер підчас такого безробі-

тя, стараєсь о вилаване газети, а орган „Р. Н.” хай вістане на ласку капіталістів.

Відділ У. С. Д. П. в К. Тов. „Ново-Житє” в Оттаві.

Toronto, Ont.

16. лютого. 1915 р.

До вініпегського відділу У. С. Д. П.

Д. Тов. Клим!

Мабуть зливає Вас, се до Міруса дає по собі так болячі вісти той котрий до сего пори так спокійно сидів. Надоїлось мені нарешті слухати тих „благ” і муну звернутись передісмі до вініпегського відділу з запитом чи ще довго думають держати в Партії ті п'явки, котрі так голосні чутки дають по собі в справі розколу партії на дві часті.

І ось тут в Торонто бачим того найбільшого майже (бо сам чує себе за великого) роздорника, котрий потряс уже цілим виходом, а хоч еше не потряс, то в короткім часі се стане ся, бо листи уже порозсилали до всіх відділів на всході. Здається, що і до Вініпегу лист висланий, та одначе не звучить, як ті листи, що до інших Відділів роїсладні.

І хочу сказати лиш те, що в листах розісланих з редакції „Свідомої Сили” було сказано що торонтопські товариші такєт, а таке закладають. Одначе ся мельодія фальшива, бо се не торонтопські товариші, але сам тов. Стефаніцький спільно з тов. Колісником заложили, в справі пімнення ся нашому органу „Р. Н.” за гріхи, які полишив, та обиди, які набрав в справі редакції „Роб. Нар.”.

Зрештою скажу ясно, що як я прийїхав до Торонто, так тов. Стефаніцький сказав мені, що отирає друкарню і видає часопис, котра в протягу року потопить „Роб. Нар.” а сама стане органом партійним. Я, старає ся сему перешкодити, так він опередив мене ось сими словами кажучи: „тов. Мірус, не зачіпайте мене, бо я ту маю таку силу, що кину на Вас блягу і моя правда буде”.

Так оно і є. Він має кілька сторонників, які у него в друкарні роблять і ті приняли сю часопис як партійну одначе інші, котрі справу розбирають, не підносили на вібрано рук і противниками не були. В той спосіб накинено сю часопис на руки патріі, котра є власністю Стефаніцького і Колісника.

Отже звиваю вініпегський відділ до порішення сего справи і то як найскорше, бо як засліпять очі тут на сході меншим відділам так буде трудно се викорінити; ну і тоді партія розпаде ся на дві половини, чого я певний. Во він о се старає ся, щоб відлучити вхід від заходу.

Отжез еше раз звиваю і прошу Вас, вініпегські товариші, поладняйте якось сю справу, бо розкол в пар-